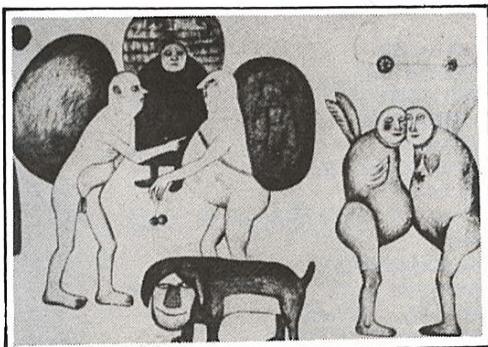

KAD SU POLJA ODLUČILA:

Sve je krenulo, redakcija je opsednuta porudžbinama na koje ne uspeva na vreme odgovoriti. Traži se adekvatna tehničkostručna pomoć. Nova biblioteka besmrtnika nije šala.

BEZ BIBLIOTEKE «OGLEDALO» VIŠE SE NE MOŽE!

Uskoro za Vas i vaše prijatelje nova nagradna igra:
Ko to tamo potpisuje?

Ožljci ljubavi, rascepljene duše

Stojan Kostić: «Svetlica» Književna zajednica
Novog Sada, 1985.

Šteta što nije ranije zapevao taj zreli, duhovnom svetu odani čovek. Njegove pesme su, primećuje recenzent Nenad Grujičić, »svojevrsni psihogrami čije amplitude pokazuju paradoksalne oscilacije u mentalnom i duhovnom razvoju čoveka kao nezaštićene individue«. Kud ćete jasniju, tačniju, valjaniju definiciju Kostićevih poznih pevanja punih mladenačkih zanosa i grehova. U tom kraljevstvu reči nema netaknutih devica, jer pesnikovo svetačko mlatilo otkriva »paradoksalne oscilacije u mentalnom i duhovnom razvoju čoveka kao nezaštićene individue«, pronalazi »rascepljene duše« i hara vasesljenom.

Kostićevom (samo je jedan Laza, a drugi je Stojan) svetlom maču pravde ne uzmiču ni kosmičke materice, urbane civilizacije, božanske i poetske muze – već cvile pod njim raspete i opevane. Blago njima »u jaslama ljubavi«, opevanim za svagda. Blago nama čitaocima ove zvezdane antologije stihova, nabijene nuklearnim glavama, seksualnom moći.

Visoki napon Stojana Kostića pretače se u bezbolni prasak stihova, tako da se nemamo čega plašiti, već nam ostaje samo uživanje, naslađivanje i zavidljivost. A kako i da ne zavidimo tom »sinu muza« koji tako odvažno i samouvereno raskrinkava lažno prijateljjevanje, klimoglav i fanfulje-zakrpe, zalažući se za slobodno pastirstvo, konje i volove, mlade košute i »tužno blejanje ovaca«. Sve je tako lepo, miški i božanski, prirodno i čisto kao izvorska voda koju ne mogu zagaditi kravlja balega i roj muva.

Kao pobornik prirode i lepote, nije ni čudo što se Stojan Kostić tako žestoko krba sa zagadivačima civilizacije i raskrinkava ih, zauvek. Teško njima, blago nama, koji ovih tridesetak strana poetskog blaga zaključavamo u kovčežić najdražih i najredih književnih vrednosti pod ovom kapom vojvodanskom.

DETE JE POSLEDICA POLNOG AKTA KOJI ČINE MAMA I TATA

Branko Andrić, *Treba biti spreman na sve*,
Matica srpska, Novi Sad, 1984.

U poslednje vreme je evidentna zasićenost raznim skribomanskim oprobavanjima, opozitnim i neplodnim odmeravanjima sa tradicionalnim načinima pripovedanja, i svim mogućim pseudoeksperimentisanjima na planu formalnog. Jer sve je to, budimo banalni, odveć glupo i izveštačeno.

Uspavane letargijom odjednom nas (baš tako, odjednom), mada treba biti spreman na sve, iznenadi knjiga Branka Andrića koji (odjednom) uspeva da ostvari specifičan i samosvojan model kazivanja, autentičan kratki prozni oblik. Baš tako, odjednom.

Ah, Branko, sjajno!

Sve je to lepo ali nije ono glavno. Treba proniknuti i shvatiti veličanstven sprdački odnos prema »ozbiljnoj« literaturi i »ozbiljnim« temama i fascinantno izrugivanje esejističkog diskursa proze. I još ako otkrijemo da je u pitanju jedno rableovsko suptilno sprdanje i polgravanje sa metafizičkim, uzvišenim i dramatičnim temama naše patetične proze, onda su mnoge stvari jasne. Odjednom.

Zamislite, ne bez zavisti. Petar nije Petar ili jeste Petar, Marta jeste Marta ili nije Marta. Ako Petar kaže, koji nije taj Petar što nije Petar, već što jeste Petar (u praznom prostoru), ubedljivo da je ona Marta (žena kao kad se pojede kilo sirove slanine), preostaje da Marta koja jeste Marta i tvrdi da nije Marta prizna da je Marta i ubedi Petra da je Petar, a ne Petra, iako ona misli da on ipak nije Petar iako jeste Petar. Petar misli da je Marta Petar koji nije Petar, a jeste Marta, i to ona Marta koja možda i jeste Marta, a možda i Petar. Mani ga Milko.

Ah, sjajno, Branko!

Posle ovog sve je lakše: golomrazna noć, naši jezici se vezuju u Gordijev čvor, mi smo dva kompatibilna bića ili strašno se sležemo po pitanju nadraživanja.

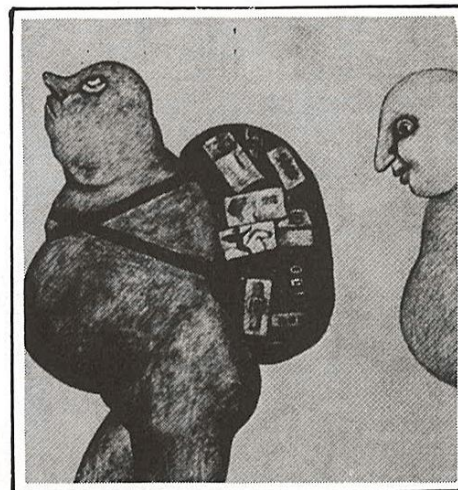
Na kraju ona, posledica. »U sobi je odjednom postalo veoma tužno.« Baš tako, odjednom! Iako možda i nije tako tužno, ipak treba na kraju zaplakati odjednom.

Baš tako, odjednom.

DOTRAJALI BUDILNIK

Jovan Petrović Podunavski, *Razlaganje svetlosti*,
»Stražilovo«, Novi Sad, 1984.

Srećna je, prešrećna Ljudmila (ona kojoj je poema »Razlaganje svetlosti« posvećena). Mogu da je zamislim: sedi uz telefon i čeka da je njen dragi pesnik nazove, ili: nestrpljivo priprema nedeljni ručak i recituje nalzust stihove njoj namenjene, ili: dok svog pesnika miluje u toploj postelji, »uvežbanim pokretom tela« oslobađa ga straha čutalice i nadahnjuje za nenadmašne ljubavne stihove. Tako je »rastopljen« pesnikov »strah u čaju«, osećanje odbačenosti i nečitanosti, a kad je, najzad, napipao »bilo ideje prznice« i primorao svoju dragu da se zakune da neće »u pesme uvodničara i slavoljubaca (braće belih i plavih leptira) u neproziran led za reči« bio je spreman za »oslobađanje stiha«. Stih Jovana Petrovića Podunavskog »oslobodio se« i »osamostalio«, kako primećuje vrlo recenzent Živan S. Živković. Toliko se oslobodio i osamostalio da mu nije potreban nijedan drugi stih, ni pesma kao smisaona celina, ni knjiga kao organizaciono-smisaona celina, ni draga kao povod, ni forma ni norma, ni ritam ni metar, ni Petar ni veter. Aluzija na pesmu »Ženidba vrapca podunavca« sasvim je slučajna i ne stoji, jer ova predivna poema od dvadesetjednog fragmenta (»u našem čutanju kluca«) »lišena je uobičajene efektivnosti«, škrtka je u opisima, tvrdi velemni recenzent i ne insistira na humornom, podrugljivom, i ne smeje se zapisanom, jasno i prostodušno kao pesnikova draga. Sram je bilo. On njoj: »reči da zaleče / otvorenu ranu što ližemo«; »prijav veš uslovljava pranje« i »potrebno je čisto disati / održavati higijenu čutanja«. A ona njemu: »Zašto vi pesnici / često pišete o ženi / nudeći ljubav / pa ko želi« i priznanje o nepročitanim knjigama. I tako ostavljaš pesnika u uverenju a da »sigurnost čuva postelja« a da »pisači sto sumnju obnavlja«. Budi ponosna, nevernice, takav te pesnik opevava. On tebe u hiljadu primeraka, u stihovima veliča, a ti njega ogovaraš od uva do uva, od komšije do komšinice. Ne valja to tako.

IZDANJE IZVAN KOLA!

Kako smo voleli devojčice (MOŽDA)
RASPRODANO SA POPUSTOM!